

Motion till riksdagen 2011/12:K292

av **Mats Pertoft och Valter Mutts (MP)**

Valmonarki i Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda återinförandet av valmonarki i Sverige.

Motivering

Sverige har ända sedan rikets bildande varit en monarki. Detta styrelsesätt har även i dag en djup folklig förankring, även om kungens makt är ytterst begränsad och knappast kan sägas vara politisk. Samtidigt finns det en debatt om det otidsenliga med monarki och behovet av en mer demokratisk statsledning. Kravet på republik dyker upp med jämna mellanrum, även om ingen egentligen tar detta krav på särskilt stort allvar.

Emellertid finns det uppenbara problem med vårt nuvarande system, till exempel att grundlagen stadgar att kungen/drottningen saknar religionsfrihet, att han eller hon inte kan åtalas om han/hon skulle begå brottsliga handlingar samt att prinsar och prinsessor inte har rätt att gifta sig utan regeringens godkännande. Det är uppenbart att systemet borde reformeras.

En lämplig tidpunkt för förändring av systemet borde vara vid det tronskifte som kommer att ske när vår nuvarande kung avgår till förmån för sin dotter, kronprinsessan Viktoria. Ett viktigt steg i denna riktning är även det faktum att kronprinsessan nu väntar barn och detta barn med största sannolikhet kommer att betraktas som tronarvinge med de inskränkningar i fråga om personliga fri- och rättigheter som detta för med sig. Denna händelse aktualiserar åter denna motion, som tyvärr avslogs av riksdagen tidigare. Men på grund av de ändrade omständigheterna och den aktualisering som debatten kring monarki och republik för med sig och som oundvikligen kommer att bli följden av födelsen av en ny tronarvinge, väljer jag att åter aktualisera frågan. Det går inte att komma ifrån att denna motions förslag, att utreda återinförandet av valmonarki i Sverige, skulle kunna vara en salomonisk lösning på

Fel! Okänt namn på

frågan om inskränkningarna av kungafamiljens medborgerliga fri- och rättigheter samt frågan om ett reellt demokratiskt samhällsstyre.

Om vi vill reformera systemet, men ändå behålla den konstitutionella monarkin som har en djup förankring i Sveriges historia och folk, finns det ett tydligt alternativ: att avskaffa den arvsmonarki som Gustav Vasa införde 1544 och återinföra den valmonarki som rådde innan dess. Med andra ord, att Sverige och svenska folket behåller sin kung eller drottning, men att vederbörande tillsätts genom allmänna val.

Före Gustav Vasa valdes Sveriges kungar, och i förekommande fall drottningar, på riksmötena. Det borde inte finnas några hinder för att återgå till en sådan ordning, och att Sveriges regent, man eller kvinna, då väljs av antingen folket direkt i demokratiska val eller av riksdagen. Ett sådant system skulle avskaffa de märkligheter som man utsätts för när man i dag föds in i kungafamiljen och därigenom varken åtnjuter religionsfrihet eller får gifta sig med vem man vill, uttala sig politiskt eller välja yrke. Jag är däremot övertygad om att om någon medlem av familjen Bernadotte skulle ställa upp i ett val till kung eller drottning skulle han eller hon vinna överlägset, och det vore ju utmärkt, eftersom det skulle spegla både folkets vilja och vederbörandes fria val av uppdrag.

Vad som måste utredas vidare är frågor som en konungs eller drottningens mandatperiods längd, vilka som är valbara samt många andra detaljer kring detta. Men dessa detaljfrågor borde inte vara alltför svåra efter det att riksdagen har kunnat ena sig kring frågan om återinförandet av valmonarkin i Sverige. En förening av demokrati och monarki.

Därför föreslår vi att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att tillsätta en utredning i syfte att återinföra valmonarki i Sverige i enlighet med vad som anförs i motionen.

Stockholm den 3 oktober 2011

Mats Pertoft (MP)

Valter Mutt (MP)